

קס

קרח דחש

דקת דחש א

ואל דקת התורה

במדרש

ר אחא בשם ר' יוסי בר' חנינא
 בשעלה משה למרו' שבע קולו
 של חקדוש ברוך הוא שחיה וישוב ועוסק בפרש' קרה
 ואומר חלבה בשם אומרה אליעזר בני אומר עגלה
 בת שנתה ופרת בת שתיים אמר משה לפני ר' חקדוש
 ברוך הוא ר' שבע העליונים והתחתונים בפרש' קרה
 ואתה אומר חלבה משמו של ב' אל' משה צדיק אחר
 עתיד להיות בעולמי ועתיד לפרות בפרש' קרה
 תחילה ר' אליעזר או עגלה בת שנתה ופרת בת שתי'
 אל' ר' שבע יחי רצון שיצא מחלצ' אל' חקדוש ברוך
 הוא חייך שיצא מחלצ' הח' ושם הא' אליעזר ושם
 המיוחד אליעזר ע"ב

לא רבים יחכמו בתם טעמים וסכות לחוקי התורה
 ומנוותיה כי הנכון לעבוד אתה בתם לבב
 וזכורא ופחד על כל מוצא פי' כ' כאשר דבר מלך שלטון
 ונכסא אותה ויעצ' ואף במשפטים הישרים אשר לו
 שכלנו יהוללו היותם עשויים באמת וישר' לא נכון
 לעשותם מזה מה שהשכל מוויכס ואין שומעת לתאשר
 כי אם לקיים גזרת' מלך שאמר ונעשה רצונך כמ'
 שאמרו במקומות אחרים וכן אמרו בברכות על המצות
 הנראה מהם יש בהם טעם' אמרו האומר על קן צפור
 ויביעו דמיון ועל טוב וכו' משתקין אותו שעושה מדות
 של חקדוש ברוך הוא ר' חיים ואינם אלא גזירות' ואל'
 זה נוסח מה שאמרו בסוף מכות הרי הוא אומר רק חזק
 לבת' אכול הדם וזה אם הדם שנפשו של אדם קנה בהם
 הפרש הימנה מקבל שבר וכו' ומאם למדו קאם ישב
 אדם ולא עבר עבירה נתינים לו שכר כעושה מצוה וזה
 לא יתכן וזלתי בקיות פורש משני גזרות מלך וכמו שאמ'
 אל' יאמר אדם אי אפשר בכשר חזיר אי אפשר לבעול את
 הערומה וכו' לא אפשר ואפשר לא שאינו שפשים גור עלי'
 ופירשו אותו על הכתוב וקויתם לי קדושים ואבריל
 אתכם מן העמים להיות לי כמא' פורש מן האיסוס
 ויעתקב כו' יתקב' חכן כשיפרוש האדם מן האיסור לפי
 שהוא מעצמו מרחקו אינו מקבל שכר בפשיטות ואין
 שם דבקות ביראתו והרי אתה דן קל וחומר ומה הדם
 שנפשו של אדם קנה ממנו וכו' וקשה שהרי אין בזה
 שכר מאחר שנפשו קנה ועוד למד קונתו לו כמא'
 אזהרות ומאוסים מאחר אשר תבעל כו' כפ' האדם אין
 צורך חזק' אלא נכאם שאדרכא עתה חזק' להחיות
 שלא לפרוש ממנו כגועל נפשו אפס' לא תהיה תאכילת
 בך אכל יתחזק מאד לשום על לבו נפשו תאכלת
 וקח עצמו אם יתגל כדך לא יתעבדו ואינו פורש משם
 אלא מחמת גזרת מלך כדי שיהא מקבל שכר על הפרש
 וזה תעשה הישר בעיניו כלום לא תאכלת מוקצה מאחר
 קמית איסור עצמו לא עוקים מוקצה מזה

מא' וצריכו דאי כתי' בכורים הוא מלך ולכבש לשלח אמת
 מצות המלך עיקרו לכבש הוא ועוד ממה שהמלך קודם
 למלחמה עמלק דכתי' כי יד על כס יד אלא הכסף צריך
 למלחמה ומה שכתבנו בימי שמואל שפירשו ואמרו ויבא
 וכלחם דבזה כדון אמרו שא' למלחמה מנה אלא במלך
 אלא הטעם לשי' ששאלו בתרעומ' כמא' הוא עצמו בתחל'
 המלכות ומה שקפיד שאלו כשאמר הכה שאלו כאלפיו
 גדוד ברכותיו שאם היו אומרים וכה שאלו כאלפי גדוד
 ברכות לא היה מקפיד אלא לדוד כתנו הרכבות כלומר
 שדרכו להכות ברכבות ולי' כתנו האלפי' אף לא נשאר' לו
 עוד אף המלכה מאחר שעקר מוכני המלך אינו אלא
 לכבש הרי שאינו ראוי לא לו ועוד אתה מוצא שכ' ביוסף
 בכור שורו נכו' בהם עמים ונגח יחדו אפס' ארץ והם
 רבבות אפרים והם אלפי מנשה הרי לענין נכחון מלחמ'
 העמים באמר וזהו אמר לדוד כתנו רכבות אפרים ולי' כתנו
 אלפי מנשה :

ג' קמ' אחר ונבא
 התחיל
 בתחלת
 ברוימו של
 עולם עולם
 של' כמנשה
 בראשית
 מאמר כל
 העו' כמנשה
 לשם משים
 גלים בין
 פמליא של
 מעל' לפי'
 של מטה יב'
 מאמר קה
 אכוס כי
 מוכרנו וכו'
 מאמר לא יפה
 אמרו
 הראשונים
 לפיכך א'
 ועד וקבא
 שאל וכו'
 מאמר חסד
 מאמר יכרא
 אמת אמר'
 יכרא וכו'
 יצור החכמה
 שישיב את לבם לעבודתי ויהיו
 כולם עוסקי לשמה ולא יהיו
 בקרח שמה שלמד נעש' לו
 סם המות וירש
 ג' היום

פרק דודש ג

כדי שתמול בכך שיהיה עליה שחתי העונה אשר בעיני ה
 אלה לא מעלי לא הישר בעיניך הוא מש דוד אף לא פעלו עליה בדרכיו
 עולת וגו' הלכו שנותנים לו שחר כעושה מענה ואשר יורה על זה
 אמת נזית שאתה נזית פקודיך לשמור שאמרת רח חזק לבלתי אכול
 פקודי וגו' הדם שירגיל בעצמו וימוד דעתו שאפשר לאכול ואינו
 אחלי יכונו פורש אלא משום גזרת מלך וכבר בא אחלי פירושו בעל
 דרכי וגו' ואמר אחלי יכונו דרכי לשמור חוקיך והם המצוות שאין
 טעמם נודע אלא שגזרה חכמתו ית' לפי שאם אהיה שלם
 בשמירתם אני כדאי ליטול שחר אף על המצוות שהסברה
 תחייבם שאינו עושה אותם מהסברה אלא לקיים גזרת
 מלך כי אם לא היה משלים חוקי כעת יאסם ויכנס מעצתו
 בקיומו אותם השפטי לפי שכלו וז' פועל ה' לא יכנס וז'א
 אז לא אכנס כהביטוי אל כל מצותיך וכבר פירשתי במא
 מש' ושמרתם את כל חוקותי ואת משפטי וגו' ליתן שמירה
 ועשיה לחוקי וכו' וכבר בא אחלי פי' משפטי ה' אמת וגו'
 הנחמדים וגו' גם עבדך נזהר בהם כלומר אף במשפטים
 הישרי אני נזהר לעשותם כדרך גזר מלך שיש קבול שחר
 גדול על זה וירא לי שיתכן לפי מה שאמרה תור ונדרה
 תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה'
 אלהינו כאשר נזנו לפי שאם למעלה כי ישאלך בך מחר
 מה העדות וכו' ואמרת לבך עברי היינו לפרעה במצרי'
 וגו' ואותנו הוצי' משם וגו' הרי אם הטעם הנגלה שבחזק
 הפסח ובמצותיה לפיכך אמרו זהו טעם הנלווי אכל מה
 שיחשב לנו לנדרות ויושר לבב לעצמנו כי נשמור הכל
 בדרך חוקה וגזרה וזה כי נשמור לעשות בשמירה רבה
 ואמר חזק וגו' 1234567

מזל חזק וגו' כנה אב לכולן מה שאמו בענין זאת חוקת התורה
 שמונה בא שאמו בא ללמד על הכלל כלו שהפרה בכלל
 ללמל' וכו' גזירות היא וכן היה מהלך אליהו ז' מפ' אותה שאמרו
 בפ' קידוש' בעופרא דמא בן נתינא לימים נולדה לו
 פרה ארומת בתוך עדרו להורות לו אפם כי לא תהיה
 תפארתו על הדרך אשר היה עושה מסברה כמש' שם ומה
 זה שלא נכסוה וכו' אלא מה מסברה היה עושה ורמזו לו
 שצריך לעשות דברים לשם פועלן ובגזרותי ית' דומי דפרה
 שכל מעשיה חוקה בלא טעם ולזה כבד את אביך ואת
 אמך כאשר נזר ה' אלהיך לאפוקי שלא תעשה מסברתך
 ועפ' פירשו מש' כפ' הפרה מפני מה בדברות הראשונות
 לא נאמ' בהם טוב וכו' אל עד שאתה שואלני וכו' שאל אם
 נאמר בהם טוב רקש דהא ודאי ויל קרי כי רב הוא אלא
 הק' לדידי לא נאמ' בהם למען ייטב לך בגמול אלהי אלא
 למען ייטב לך היינו כדי שיכבדוהו בניו על דרך דקבר
 ויבא בניהו וכו' ובזה נבין מש' ישראל קרב אתה ושמע וגו'
 וארצה תדבר אלינו את כל אשר יאמר ה' אלינו ושמענו
 ועשינו שקשה למה חזרו בהם מאותה שיחה נאם שאמרו
 נעשה ונשמע שנשתבחו עליה אלא נראה שעבשו אמרו
 ישראל ושמענו ועשינו לפי ששמענו דברות אחרונות כמש'
 כד את אביך וגו' לא תרצו וגו' כמש' מסוף דברך נכר כו'
 אלא את תדבר אלינו וגו' ומצות באלה שהשכל מחייבם
 לא נעשה מהכרעת הדעת אלא אחר שנשמע נעשה ואל'
 הק' ששמעתי את קול דברי וגו' כלום הכנתי כוונתי עתה
 באחרונה דע מה שדברו בין בראשונה בין באחרונה
 דעתם דעיהם ויכונו וגו' ולפיכך נאמר כאן זאת חוקת

התורה כלום זאת תהיה לעדה על כל התורה וז'א במדרש
 ליתחק שמה כל זה נסיתי באכמה אמרתי אחכמה וז'א ר' יוחנן פתח
 רחוקים ממני אם שלמה על כל התורה כולה עמדתו ועל כל זה נסיתי
 פתח' זו של פרה כיון שהיו נגידים בה הייתי דורש בה כחכמה וגו'
 וחוקר בה ושואל בה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני
 ויש להסתכל במאמרו זה כי לא היו צריכים לומר רק
 הכתי מדבר במעשה פרה ומה לו להזכיר על כל התורה
 כולה מאמר שבכל התור' אף חכמתו עמדה לו ומה ענין
 כל זה נסיתי בחכמה ומה ענין פתחה זו שהיה ר' יוחנן
 פתח לפי פרה ומה טעם יש בה אלא שהענין מה שפתח
 בו הכתוב זאת חוקת התורה שהלל זאת חוקת ההנהגה
 ולמה הזכיר כאן תורה אלא לומר זה בנה אב לכל התורה
 כולה שכולה גזרות כמו שהזכיר הרמב"ן ז'א מש' אכבי
 ה' אלהיך משל למלך שנכנס למדיוס אמרו לו עבדיו גזור אלוך משל
 עלינו גזרות א'ל כשתקבלו מלכותי אגזור עליכם גזרות סגול למדי'
 כך אמר הקב"ה לישראל קבלתם מלכותי אכבי ה' אלהיך אמרו לו וגו'
 קבלו גזרותי לא יהיה לך וכו' והוכיח שהגזרה נאמר על
 כל המצו' אפי' אות' שיש בהם טעם ומה טעם על הדימם
 ז'א כמש' כדברך גבי עלקן צפור יוגיעו רחמיו ועוד סייע
 מזה לרב בהג' שלא מנחה למנוה בתוך מנין המצוות שלא
 היתה קבלת מלכותו ית' כשנתגל על הר סיני כדי ששוכ
 יגזור עליהם גזרות והיתה התמלמן מלא יהיה לך אמנם
 היקשה על זה שלא היה צריך לך שכבר הודיע בתחלה
 וסברו וקבלו כמש' ועתה אם שמוע תשמעו בקולי וגו'
 ובתי ויעשו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה
 למה צריך קבלה יותר מזה מעתה יוכל לגזור עליה גזרות
 לכך נראה דודאי מנוה זו מוטלת על כל אדם מישראל
 לדעת ולהשיב את לבבו כיה הוא האלהים ולו לבדו
 תבון העבוד ובאז חז' לפר' כי לכך הקדים המצוה הזאת
 לכל המצו' לפי שהיה מפתח לכולן שלא יהיו עושי המצוה
 אלא מצד החיוב שהם מהוויכים לקיים גזרותיו כאשר
 דבר מלך שלטון הוא לכך אמ' קבלו מלכותי ואחכ אגזור
 עליכם גזרות ואם אי אתם מקבלי מלכותי גזרותי היאך
 מתקיימים שאעפ' שעושין אינן נוטלים שחר יפה בהם אם
 יקיימום מפאת שהשכל מחייבם ולכך הזכיר כאן הכתוב
 זאת חוקת התורה עשאה לתורה כולה חקם וזה בנה אב
 שאף שלמה לא בא עד תכליתה כמו שנבאר זאת והרי
 מצינו בענין טבילת כלים זאת חוקת התורה אשר נזהר
 אך את הזהב וגו' ולא דרשו בה כאשר דרשו כאן ויתר
 הדימ' ז'א שאף שם שייך חוקה לענין טהרת מטומא' מת
 וגם לענין טהרת כלים כמי מקוה חוקה היא שאם לא
 הטיביל במ סאה אפילו גפלו עליו כל מימות שבעולם לא
 טהרו וממ' לדבריו קשה שאין בטבילת כלים זרות
 יותר משאר החוקי' כעין כלאים ושעטנו ולא הקיש בהם
 את התורה כולה וז'א שלא יקשה עליהם ז'א מש' שם
 זאת חוקת התור' ולפי שהם דברי אלעזר הכהן שנעלמה
 הלכה ממדעו והוזקק אלעזר להזכיר הלכה וחנן כבוד
 לרבו ואמר זאת חוקת התורה כלים תורת הכלי שלפנינו
 שנצטוו מדעו מפי הגבורה אבל שהיא מאמר מהקב"ה
 ואת חוקת התורה בתם שהרי לא הזכיר דין הטהרה עד
 עתה עכ' נתגדרשה לפי שבשאר חוקים וגזרות שבתורה
 בחוק האפשר ליתן טעם בהם לפי שהם דברים פרטיים
 אבל

אבל דין הפרה הלכות מרובות וחלוק דינים רבו משמור
וכי יחזור האד לתת טעם וסכר ללא להשיב כל חלוקי
הדינים על אותו הטעם ואם חכמה שלמה המלך עה
כאשר כליותיו השתכן כמעט פרה שם אברו עשתונותיו
באן חזר והורה על דברות הראשונות שהי סבור שמנה
דבריו חפץ ליישכן ובה עד תכליתו וכתור יל מה שהוסיף
דעת במצות האל במה שאמ' אני ארבה ולא אמר כדברים
שתגלו טעמן במקרא ואמא פפה חלית וסוכלתנות
כי בקש להתחכם על דברי רבו שאמר לא ירבה לו נשים
ולא יסור לבבו והוא אמ' אני ארכ' ולא אמר לא ששלמה
מתוך שנתנה לו חכמה בשפע רב שלא בדרך טבע בני
האד כמש' לו השית' הנה נתתי לב חכם ונכון אשר כמוך
לא היה לפניך ואחריו לא יהיה כמוך וכתוב ביה ויחכם
מכל האדם וכו' אמר בדעתו שלא אמר תורה פן יסור לא
כלפי כל האדם שירדה התור לסוף חכמתו של בשר ודם
הקנויה לו מלידה ומבטן וראה שיטע' בכך אבל חכמתו
של שלמה שנתנה לו במתנה מן השמים מתת אלהים היא
ולא עליה תהיה האמנה כנפלת בפח המכשולים ;

פס' נפת לך
לב חכם וכו'
אשר כחך לא
פיה וכו'

וראה לי כי טעם הכתיב ולא יסור לבבו מקצת
אוצר החכמה לשלמה שהוא היה מבקש טעמים למצות
ופרבי שמעון דרדוש טעמא דקרא ולדוד לא היה נדיר
הכתיב לומר ולא יסור דמקילא שמעי' לה כמש' באלמנה
שאם הכתיב לא תחבול בך אלמנה לשי שמשיאה שם דע
בשכונותי אבל עשירה לא לכך דרש דש שלא בא הכתיב
להחמיר ולומר אפי' א ומסירה את לבו ה' לא ישאנה אפי'
למה נאמר לא ורבה לו נשים אפי' באכיניל כדתנן בפר'
כ' ד יד יהודה דריש טעמא דקרא. התם בפ' המקבל נאמר
אלמנה בין שהיא עניה בין עשירה ומה אני מקיים ולא
יסור לום מרבה הוא לו ובלבד שלא יהיו מסירות את לבו
נמא נקיט חבלא כתיב יסי ומזכ' שטרא לבו תרי ועוד
הרי הרבה מהמסירות עמוכיות מואכיות וכו' ולא עוד
אלא שטרא בת פרעה והיא מצרית ברור א' וכת' ס' פ' רת'
ק' מעמוכיות שאמר את הזכרים איסור עולם התיר את
הנקבות מיד וכו' כדאמ' בפ' הערל נ'י מיתו מדכת' כני'
אשר יולדו הכתוב תלאן בלידה ואף כזו שלמה טעה שרן
ק' ובעצמו ולא השגיח על המקרא שהכתוב תלאן בלידה
ואף בלא ירבה טעה אף לתנא קמא דלא דריש טעמא
דקרא ואמר עד י' א' מה תלמוד לומר ולא יסור ורדה
תורה לסוף דעת הכתובים שסוף הוא סר אפילו חכם
בשלמה ;

הא לא תחיל
בך בלמנה
לפי שמיאיה

[אח"כ 1234567]

ודנה לבסוף כשראה שאף חכמתו הנכבדת קצרה
מהשיג סודו התורה ותעלמו י' וכש' הגיע
לפרש פרה וחשב בה מחשבו לדדוש ולתור בה והחקרו
על כל חלקי דיניה כי רבו לא ראה אותם מכוונ' לדרוש
ותשובותיו כשאר מעל חזר והורה כי חכמת התור שגכה
מאד משכל כל משכיל ואי' ידוע בלתי לה לבדו וכתחרט
על מה שנתחכם במצותיה שראה שנוקש בהם בעמדות
האחר' כפח וכן הורה ולא בוס כדבריו שאמ' דברתי אפי'
עם לבי לאמר הנה אני הגדלתי והוספתי חכמה על כל
אשר היה לפני בירושלים ולבי ראה הרבה חכמה ודעת
כלו מלבד מה שלכו ראה הרבה קרלה ודעת שנתנה לו
הקב"ה במתנה עוד הוא הגדיל וחסוף להיחכם כד' וכ

שכרתי אני
עם לבי לאמ'
כמה אני
הגדלתי וכו'

חקירה ושקיעתו כמעט ויתר שהי' קהל חכם מדר חכמות
עלה למד דעות את העם ונתתכם יותר כמש' ואתלמודו
יותר משכל בענין שחכמות רבה ורחבה ונסקה עד למעל'
א' אני הגדלתי והוספתי וכו' זה מה שנתנו לו מן השמי'
דכתיב ויחכם מכל האד וכו' ולבי ראה הרבה חכמ' ודעת'
שנתעסק ושקד על דלתו התורה והבין יותר לבי שנתת'
מוה לזה כמש' דת' עשירים במקו' אחר ואתנה בלבי לדע'
חכמה ודעת קוללות וספלות בלו לא מסכי קוללות וחמד'
נשום תקרא חכמתו ותזון דעתו בו כדאי אני להחזיק
בשתיים ידעתי שגם זה דעיון רוח שנתבסתי בשמים
האחר' כי ברוב חכמה רוב כעם שכל הגדול מחברו יתר'
גדול ממנו ויוסיף דעת יוסיף מכאוב שגגות כעשו לו
כדונות דכתיב והקד לעמי פשעם ול' כל זה נסיתי
בחכמה שנתן ה' בה חשבותי להשיג אחרתי אחכמ' וראיתי
שהיא רחוקה ממני ולא זו בלבד אלא רחוק מה שהי' כל'
ראיתי עכשו רחוק יותר ממה שהיה קוד שנתחדש שמוק'
עמוק מן ימצאנו ועד מ' המליך תכלי' מה שנדע כך שלא
בדעך אף רחוק מה שהיה בטבע ועמוק עמוק מה שאמר
הטובע למעלה מן השכל מ' ימצאנו ויראה לו שזו שאמר
החקר לזה תמצא אם עד תכלית שרי תבא כמש' ה' חכם
ז' ב' דעות על קונית הודיעה והבחינה שהוא יתברך
וידועתו אחת שאי' אפשר להשיג מהותו כך לא נוכל להשיג'
ודיעתו ו' כן אמר כמש' שא' למנא חקר אליו כך א' א'
למנא תכליתו ומה היתה כוונתו במצות שזינו בהם וכן
דוד אמר כי יתחמץ לבי כלומר יהיוסב להעמיק עיון
במש' אשרי דיון שמחמץ את דינו ובלויותי אשתין לשון
חן שזון לעיון שזון לעין במפעלות אלהים מונא אפי' את
עצמי בעד כיום הולדי דכתי' ועיר פרא אדם יולד וכדעת'
ושכל האנושי לא אדע בדרך הכת מות אל חכמת לב נכון
אשר אין לו חקר כך גדר שכלי' שם מפעלותיך שהם
למעל' מן השכל כמו שהשכל למעלה מבהמו השד וכשבב'
מהם ועוד יש לש' אמרתי חכמה והיא רחוקה ממני פי'
אמרתי אחכמה ואהיה יותר קרוב אל ההשגחה וראיתי
אותה שהדי היא רחוקה כמוה שהיתה ולא לעוד לא רחוק'
מה שהיה כלו כל מה שנתחכם ראיתי שחקר בתורה הנה
יותר רחוק ממה שהייתי חושב וכל מה שהעמקתי בה
ראיתי שהיא עמוק בלתי אפשרית למנואה וכל שקו מ'
דוד המלך ע' לכל תכל' ראיתי קץ רחבה מכותך מאד ש'
כל תכלית שאדם מבקשה אע"פ שלא הגיע אליו נראה לו
גדול שב' סכר מה שטרח והוא יותר קרוב להשיגו אבל יאמר
במנוחי כל מה שאני טורח בה אפי' מטר רחב מאד יותר רחבה מכותך
מכתלה ואל זה נוסים דברי ריב' כששאל לו הע' אפי' ;

החקר אליו
תמו' אפי' ע'
תכלית שד'
תבא

כי יתחמץ
לבי וכליותי
אשתין וכו'

אמרתי
אחכמה וכו'
רחוקה ממני

בכל תכלית
אפי' מאד

רחבה מכותך
מכתלה

בהשגת הולך בת כ' כש' ורכבן אתו לחפלוני עליו בדין
עבדה דעל נמי בת כ' הולך פרה לא מתבשר אלא כתב
בעיק הדק לא פליגי אדר אליעזר דפרה לא מתבשר אלא
מכי כעסקה מתור עגלה בשע לקוח ודרש זו עיק היאור
אליעזר פתח בה תחלה לכך תלה הקבה השמעה על שמו
והיה שוקה אליעזר בני או עגלה בת שנתה ופרה בת שתי
כלו אינה כש' בזמן שיש עליה תור עגלה ולא פליגי אלא
מאימת בגל ממנה תור עגל לכך נתאזהר לו משה ואמ' יהו
דעון שיצא מחלט בן חכם כזה ועוד ז' שסבור היה מרעה
שרא' אמרה אז בטר הכראו שנסמיותיהן של גדוקי לקטיו
עומדין והיה קשה בעיניו שהרי המלאכי אין ראוי לחדש
בתור כלל וכסמיותיהן של גדוקי קוד שיכחו לו העולם
ודאי דלא עדיפי ממלאכי שערין לא נתן להם כח ההשכל
מן השכל האנושי ולא נמסרה בידם התור לחדש בה דבר
ולא דשבע העליוני והתחתון כדשותך פי העליונים אלו
המלאכים והתחתונים כשמות התחתונים כ' הוואל וכולם
ברשותך מפני מה אתה אומ' שמוע משמו של כ' שלסוף
יהיה ילוד אשה הנה המלאכי לא עמדו בסודך ואיך יזכה
ילוד אשה השיבו הקבה שאין הדבר כן אלא עתו דרי' א'
להיו בעלמי ואז יפתח בפ' פרה לשיכך אני אומ' משמו :

1234567

להתבוסס וגו' כמ' אכלו כמ' וכן אירע במעשה מרים כי
במקו שהיתה מיתתה כפרה לישראל ונתה' לספר שלא שמו
א ללבם כי בזכותה היו כזוני ולא נתעסקו בהשקפה וכבר
חזר להם הכאר ובאו לידי מכשול בחטא שחטאו במים :
ובבש' שחטאו להקבה יושב ועם כמעט פרה ואל משה
למה לו הלב משמו של כ' תמה הוא כי למה לא
יאמ' שמועה מפיו שאם גם בני איש בהזכירם שמוע מפיו
חכם בדת רוח הוא לו כמ' דובב שפתי ישיבי כש' שיהיו לו
יתר שאת בהזכיר הקבה לטובה לומר שמוע מפיו וכמה
עניני מצינו בכיוצ' בזה בפ' דביטין אביתר בני כ' הוא
אומ' ובעובד דרכ' כר נחמני בפ' השוכה את הפועלי ועוד
צריך להבין מה ענין אומרו העליוני והתחתוני שלך נצור
מה תשוב השיבו הקבה עתיד דיק' א' להיות בעולמי ועוד
הא דקאמ' עתיד לפתוח בפ' פרה תחל מאי אי דפת' מסכת'
בהכי מלך דבזמן ר' אליעזר דמקמי ד' מהתם הו' פתחי לה
למסכתא' ושמעתי משם מורי הרב ז'ל שהיה מפר' דודאי
אחר מיתנת התור ראוי לו הלב משם החכמי לפי שמשה'
תפסק ההלב ולהם נתנה התור אחרי רבים להטות כמ' א'
ד' יהושע לא בשמי הוא ולכך הוצרכו להכרעת של רבה
בר' נחמני וא' קבה ליהושע אלה המצ' שאין נביא ראוי
לחדש דבר מעתה אכן עתה קוד' מתן תורה תמה מרעה
מה מקו' לו כאן הלב משמו של כ' ואש העליוני והתחתוני'
כדשותך כל עדיין לא נתת אותה לבני אדם ומאי איכפת
לך בדברי החכמי אשר הם כ' והשיבו הקבה עתיד דיק'
אח' לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בפ' פרה תחלה פי שאין
דכדו' דת' אלא מדברי חכמי כי לא אמרו פרה בת שנים
ולא בת שלש אלא שמת' תשחיר ותפסל א' הא דילתון היא
לפיכך ז'ל הלב זה כש' אומרה לפי שאינה מדברי תורה
וק' לי שהיאך רמזו זה במ' שעת' לפתוח בפ' פרה תחלה
כי לא אמר לפתוח אלא מפני שהיה פתח המסכתא' ועוד
דודאי כל עיקר שמועה של ר' אליעזר אינה אלא לו שפרה
בת שנים כשדה לאפוקי מדרכין שאמרו פרה בת' אכל
בת שנים פסול ולא בא לומר שבת' פסולה וכמו שהוכיח
רבי שמסון ממה ששנינו פרה המעובר' ר' אליעזר מכשיר
וק'ל רבת שנים לא ילדה כדאמרי בבכורות' ונ'ל דמא'
שקיה תמה משה לפי שהי' שונה הקבה דברי היחיד אעפ'
שאין הלב אלא מדברי חכמי' שאמרו עגלה בת כ' ופרה
בת שלש ואעפ' שאמרו במ' עדיות למה מוכיחין דברי
היחיד בין המרובין הוואל ואין הלב אלא מדברי המרובין
שאי' ואמ' אדם כך אני מקובל יאמרו לו כדברי איש פלו'
שמעת מה שאין שייך זה למעלה ואש העליוני והתחתונים
כדשותך ומו' ואמ' לפיכך כך אני מקובל שיטתך לו כדברי
איש פלו' שמעת' א'ל למה אתה צריך לשנות הלב משם כ'
כלו שאינה הלב שאלו היתה הלב תורה שלמה היא ולא
מקריא משמו של כ' א'ל הקבה דרי' א' עת' להיות בעולמי
ועת' לפתוח בפ' פרה תחל' פי' לשי' שר' אליעזר פתח בפרה
עגלה בת שנתה ופרה בת שנים ודין דעגלה ערופה לא
שייך למתני במ' פרה אלא דהק' מדעגל' בת שנתה פרה
בת שנים דאי בת שנה לא מקרי פרה אלא עגלה ולא עוד
אלא אפי' לקחיה בת שנתה והגדילה פסול דכשיק' ויקחו
אליך פרה ותביא כספרי וזמא פרה שלא יקחו עגלה
וגדילו וכן הכי' ה'עב סכסל' ולהכי פתח בפ' פרה עגל

חקת דרוש שני

מבוא בני ישראל בל חזקה מדבר סין וגו'.

במדרש רבה יען לא האכנת בי וכו' לא אמר
דברך מזה שאמ' הצאן ובק' ושא' לה'
ומצ' להם אף שם אין אמנ' והיה גורל' מזו מפני מה לא
גזר עליו שם מל' לה' למלך שהיה לו אוהב והיה מגיב
בינו ובין המלך בדברי קשים ולא הקפיד עליו המלך
לימי עבד והגים במעב' לגורו גזר עליו מיתה אף כך
אל' הקבה למטה הראשונות שעשרת ביני לבניך
עכשיו בגדר הרבי' א' שנ' להקדישני לעיני בני ישראל :
גורא אפי' ממקורשיו כעצמות נוראו כמכוכדיו להקדש
בם ולא נשא פנים לגדולת מעשיהם אחרי היותם
עצומי בתורה כמו שראינו מרעה מבהר האנושי וסגולת
האד' רבון כל הכביאי' ואהוב' אלהי אשר כהעויות במעש'
קט כדבריו על דבר כבוד שמים על ריב בני ישראל ועל
בסותם אתה דקרק הקבה עמו כחוס השערה להענישו
עונש מר כי נגע אל לבו לבתני בא אל הארץ ארץ חפג
ארץ שנביונו בה נכספה וגם כלתה נפשו עליה כאשר
מצינו שהתפלל כמה תפלות ותחנות וכלל עצמו עמהם
במעשה יתרו נוסעי אכחנו וגו' בטוח על חסדי יחירתה
להכניסו לארץ ושוכ' לא עלתה בידו ואי בקדושי עליון
לא יותר להם ובמלאכיו יסיד תהלה אף כי אנוש מעם
הארץ הוא מ' הכתוב בתוכחות על עון יסרת איש שירו
בהוכיחו אותם על עונם ואעפ' כן יסדת למשפט וחמורו
כעשן תכלה דבר שהיה מתאזהר תמיד אך הכל כל אדם
סלה מעתה ישא כל אדם ק' כעצמו כי לא ישא אלהים
פני איש ולא יאבה כי תרבה שוחז של מנות' והנה ראוי
לחקור שמה מקר' הזה מוכיח שעון זה גרם לו למשה שלא
להכנס לארץ דכתיב יען אשר לא האמנתם בי וגו' לכן לא
תביאו ופרש' ז'ל גלה הכתוב קאלמלא חטא זה כלבד הית

פס' כעבודת
פליצין ונ'

פס' יען לא
פליצין ונ'